

special voermethoden

Veehouders in Oost-Duitsland voeren bijna allemaal met een voermengwagen. Eén standaard voersysteem voor alle veehouders in Nederland is ondenkbaar.

Hebben veehouders met een hoog aantal GVE's per hectare een ander voersysteem dan veehouders met een extensieve bedrijfsvoering? Kiezen veehouders vanwege een betere diergezondheid voor een voermengwagen of is de keuze voor gemengd voeren vooral gebaseerd op een besparing van arbeid? 'Wanneer je antwoord op dit soort vragen kunt geven, kun je vraag en antwoord ook omdraaien. Als straks een veehouder vraagt welk voersysteem het best bij zijn bedrijfssituatie past, kunnen we hem met behulp van zijn bedrijfsgegevens en wensen daarin adviseren.' Cees Jan Hollander, voedingsdeskundige rundvee van Praktijkonderzoek van de Animal Science Group Wageningen UR, ziet het eindresultaat van het bijna afgeronde onderzoek naar de voersystemen van veehoudend Nederland al voor zich. 'Dat is een stromenplan op papier, waarbij de veehouder door het stapsgewijs beantwoorden van een aantal vragen uitkomt bij het voersysteem dat het beste bij hem past. En misschien kunnen we ook iets bedenken voor op internet. Een soort stemwijzer, net als wat de laatste keer bij de Tweede-Kamerverkiezingen zo populair was. Door enkele basisgegevens in te vullen en je wensen kenbaar te maken zal er uiteindelijk een advies uitrollen.'

Tegenstrijdigheden

Het is de vraag in hoeverre veehouders zo'n advies daadwerkelijk gebruiken om tot een beslissing over te gaan. Ook Hollander weet dat het voor veehouders in negen van de tien gevallen wel vaststaat met welk voersysteem ze willen gaan werken. 'Maar uit ons onderzoek merk je toch dat er veel tegenstrijdigheden zijn. Veehouders die in de enquête aangaven dat ze lage jaarlijkse kosten voor de voermachines belangrijk vonden, vertelden ook dikwijls dat ze erg graag zouden willen werken met een voermengwagen. Tja, dat strookt toch niet echt met elkaar.' Praktijkonderzoek legt momenteel de laatste hand aan het onderzoek. Daarin zijn onder meer de resultaten verwerkt van een schriftelijke enquête dat Praktijkonderzoek uitvoerde onder 440 melkveeouders. De vraagstelling naar de veehouders toe was zó geformuleerd dat aan de hand van de antwoorden goed in kaart kan worden gebracht hoe de Nederlandse melkveehouder zijn veestapel voert. Vooral de vraag waarom er gekozen was voor een bepaald systeem speelde een belangrijke rol. Uit het onderzoek

blokkenschuif

Wim Eefting, Zwiggelte, 160 koeien: 'Goedkoop bouwen met de blokkenschuif'

De investering in een Weelinkblokkenschuif was een heel bewuste keuze voor Wim Eefting (42). 'Het is goedkoop bouwen', beredeneert hij zijn keuze. 'In 1996 bood de ligboxenstal met 100 ligplaatsen nog weinig ruimte om uit te breiden. Mijn melkquotum groeide en ik heb altijd gehoord dat de stal eerst moet uitbarsten voordat je investeert in nieuwbouw. Met een Weelinkblokkenschuif ontstond er ruimte voor veertig extra ligplaatsen. Het systeem vormde zo een goedkoop alternatief voor nieuwbouw.' Er ging veel aandacht uit naar de plaatsing van het systeem binnen de beschikbare ruimte. 'De definitieve indeling was een belangrijk aandachtspunt omdat je na plaatsing niet meer flexibel bent in het gebruik van de ruimte. De 160 melkkoeien krijgen een ongemengd rantsoen dat half uit gras en half uit maïs bestaat. 'Als je voer wilt mengen geeft een Weelinkblokkenschuif frustraties, daarvoor is deze niet ideaal.'

De veehouder kent geen angst dat de koeien selecteren in het rantsoen: 'Dat interesseert mij niet zo veel, als ze zich maar goed volvreten met ruwvoer.' Op de huidige locatie, waar de ruimte beperkt is, geeft Eefting ook bij een volgend voersysteem de voorkeur aan een blokkenschuif. 'Het is een duurzaam systeem, bestaat volledig uit roestvrijstaal en kan jaren mee.'

Cees Jan Hollander: 'Juiste keuze voersysteem is erg complex'

bleek dat vooral de intensieve bedrijven met een doseerwagen voeren. Dat is goed te verklaren volgens Hollander: 'Bedrijven met een doseerwagen zijn vaak de bedrijven die in een groeifase zitten. De bedrijfsomvang is nog niet groot genoeg om een voermengwagen aan te schaffen. De hoeveelheid melk per arbeidskracht gaat flink omhoog. Voor arbeidsbesparing is een blokkenschuif een goed en prijstechnisch interessant alternatief. Maar dat systeem is niet voor iedereen geschikt, daar moet je mee willen en leren werken.'

Een deel van het onderzoek dat moet leiden tot een evenwichtig beeld hoe koeien worden gevoerd, bevatte ook vraaggesprekken met voerspecialisten in het buitenland, waaronder Oost-Duitsland. 'Op de bedrijven in Oost-Duitsland is het geen vraag met welk systeem de koeien worden gevoerd. Daar is maar één machine gangbaar, 95 procent voert met een voermengwagen', zo geeft Hollander de situatie weer. 'Vanwege de bedrijfsgrootte, capaciteit van de voermengwagen, de vele voersoorten en het voeren in verschillende productiegroepen is de mengwagen daar een standaard voermethode.'

Emotie belangrijk bij systeemkeuze

Waarom is er voor de Nederlandse omstandigheden niet een systeem dat in alle situaties het beste past? 'Er is geen enkel voersysteem heilig, daarvoor zijn de omstandigheden in Nederland te verschillend', vertelt Hollander. 'Veehouders op veenweidegrond voeren voornamelijk gras. Zij hebben veel minder aanleiding om gemengd te gaan voeren dan veehouders op zandgrond, die naast gras ook maïs verbouwen en bijproducten voeren.' Het nieuwe stroomschema dat Hollander voor ogen heeft zal niet dwingend werken en naast de rationele bewegredenen zijn vooral emotionele redenen belangrijk. 'Wij willen veehouders duidelijkheid geven door de voor- en nadelen van verschillende systemen op een rij te zetten en hen te helpen bij het maken van een keuze. Wij kunnen best adviseren dat het verstandig is om het goedkoopste systeem aan te schaffen. Maar uiteindelijk zal de ondernemer altijd zelf de keus moeten maken en emotie speelt daarbij een belangrijke rol. In Nederland zijn de bedrijven niet over een kam te scheren zoals in Oost-Duitsland. Dat maakt dat de juiste keuze voor een voersysteem in Nederland zo complex is.'

Jaap van der Knaap

voermengwagens

Patrick van Hoof, Mortsel (B.): 'Aan twee kanten lossen belangrijk'

Al tien jaar lang voert Patrick van Hoof met de voermengwagen. 'Het vorige voersysteem met voerbak en kuilvoersnijder was te bewerkelijk geworden. We hadden al geïnvesteerd in betonnen voersilo's en om het werkcomfort te verhogen was een voermengwagen destijds een logische keuze', vertelt Van Hoof. Snel en gemakkelijk voeren is voor hem belangrijk, maar dat er een voermengwagen van 14 kubieke meter gekocht werd kwam vooral doordat deze aan twee zijden kon lossen. 'We hebben een stal die niet geheel doorrijdbaar is. Een voermengwagen die aan beide zijden kan lossen bespaart daarom tijd en dat past goed bij onze bedrijfssituatie.' Van Hoof voert alleen maïs en kuilgras in de mengwagen, het krachtvoer wordt via krachtvoerboxen verstrekt. De weeginstallatie is niet echt belangrijk voor Van Hoof. 'Alleen de eerste week, bij het openmaken van een nieuwe kuil, kijk ik hoeveel een schep voer weegt, maar na een tijdje weet ik wel hoeveel scheppen ik met de verreiker in de wagen moet gooien.' Van Hoof vindt de afhankelijkheid van het voersysteem wel vervelend. 'Met de voermengwagen heb ik nauwelijks problemen, maar de verreiker heeft ons al een paar keer in de steek gelaten. Dan kun je niets. Daarom hebben we altijd nog een voerbak achter de hand gehouden. Dan weten we tenminste zeker dat we altijd de koeien kunnen voeren.'

Praktijkonderzoek werkt aan wijzer voor advisering in nieuw voersysteem

Hulp bij keuze voersysteem